

DESET LET

Jsou tomu necelé tři měsíce, co mne došla zpráva o úmrtí Cyrila Hajna. Docela stručná a chladná zpráva, jaké dochází v takových případech a za podobných okolností: „Oznamujeme Vám, že zemřel včera v půl deváté večer na zápal plic. Máte-li nějaké zvláštní dispozice k pohřbu, sdělte je ihned.“ Razítko a datum. Podpis, podobný stenografické zkratce. Víc nic.

Ne, neměl jsem prázdné dispozice o pohřbu, prázdné, ten lístek měl však týž výsledek, jako když na zdánlivě zhaslé ohniště strčíš lžíci lihu: mrtvý popel vybuchne hučícím plamenem. Možná že vám trochu přismaží obočí, možná že vám očadí čerstvě obílenou zeď. Nosil jsem ten stručný lístek u sebe a neustále jsem jej musil vytahovati z kapsy. Podívejme se, tedy zemřel! Zemřel! Všechno zlo, které způsobil ten nevinný viník, pěkně a soustavně se mi počalo objevovati při jídle, při práci, při usínání. Ne snad že by bylo již zapomenuto. Nikdy, nikdy nemohlo být zapomenuto! Nyní však strašidla vylezla z hrobů. Několik posledních let mého života mi leželo před očima.

Nevím, kdy mě vlastně napadlo, že bych měl svůj životní příběh napsati. Nejspíše tenkrát, když jsem si poprvé uvědomil, že tomu brzy bude právě deset let, co jsem vstoupil do tohoto domu.

Zní to nesmírně vznešeně: napsati historii svého života. Mně však vůbec nešlo o nějaké zvěčnění mých velikých činů. Není tu také celkem nic krásného, co by se dalo zvěčniti. Možná že jsem jen pocítil nutnost dokázati něco svým pochybnostem. Možná že se mi v křivolakém proudu mého osudu cosi ztratilo a já si myslil, že to touto cestou nalezu. Avšak ne! Jenom ne žádné vyvracení vlastní viny, když přece *vím*, že ničím nejsem vinen, jen žádné stíhání žháře, když ten je mi přece dobře znám! Spíše tu jde o jakousi zkoušku odvahy. Odvahy? – Haha – ovšem. O tom však zatím nic, o tom až později!

Začítí na den, na minutu přesně, kdy se počalo mé neštěstí! Nechtí si kdo chce myslí, že jsem pošetilý, když jsem se dal strhnouti číselným mezníkem, který vlastně nemá pražádný význam. Jen ať si myslí kdo chce, co chce, říkám to předem: Naprosto mi na tom nezáleží. Je to příliš svůdné, příliš vzrušující, dáti se do práce právě v den, který má příslušný vztah k událostem.

Jakmile mi bylo jasno, že *musím* svůj příběh napsat, začal jsem s přípravami. Nebylo dne, abych se neprobíral v starých papírech, abych nepřemýšlel nad kalendářem a nečinil si zápisky. Usilovně jsem se snažil vydobýti ze zapomenutých let podrobnosti, slova, tváře. Ukázalo se, že dva měsíce nejsou na takovou přípravu pranic mnoho. Deset let! Jen se snažte rozpomenout pokud možno přesně na to, co jste dělali před deseti lety! Není to tak snadné, opravdu, i když děj, o který jde, je ve vašem mozku napsán nesmazatelně.

Pracoval jsem pilně o své budoucí historii. Nezapomněl jsem na nic, co by mohlo mé vzpomínky vybičovati k úplnějšímu vyjádření. Proto také jsem udělil všechny ty poněkud podivínské rozkazy pro dnešní den. Podivínské? Proč ne? Cožpak nemám na nějaké to podivínství právo po všem, co mě potkalo?

Konečně nastal ten zvláštní den, kdy se podle připraveného plánu mám přímo opíjeti svou minulostí. Dnes nebylo ani pomyslení

na nějakou kancelář, na nějakou továrnu. Od časného rána jsem pečlivě studoval všechny pracně sebraný materiál. Odpoledne jsem si vyšel na samotářskou procházku, abych si provětral hlavu. Pomalu, krok za krokem, po umrzlé cestě k lesu a zpět. Doma jsem pak seděl a kouřil. Držel jsem své zajaté vzpomínky, omámené kouřem doutníku, na dosah ruky. Pronikavě jsem si je prohlížel, mlčky, vytrvale. Viděl jsem, jak se tetelí a jak se chvějí ty mátožné stíny, ty ubohé přízraky!

Řádně jsem se navečeřel, potom jsem se uzamkl v pokoji. Nyní zde sedím a píši první řádky. Opatrně, krasopisně, skoro chlapecky. To je ovšem jen rozběh. To je jen úvod. Po levé straně mého psacího stolu leží krabice s doutníky, po pravé sklenka a láhve vína.

Je to týž pokoj, který mi vykázali, když jsem zde poprvé nocoval, pokoj, v kterém jsem obýval až do své svatby. Tehdy byl pouhým hostinským pokojem. Povyšil jsem jej na svůj kabinet, když se můj tchán přestěhoval k tetě do přízemí a když nám, novomanželům, připadlo celé první poschodí. Je zde ovšem všechno docela jiné, než bylo tenkrát. Místo staromódního umyvadla s mramorovou deskou prostý americký psací stůl, otoman místo široké dubové postele a stojánek na odborné knihy místo nočního stolku. Všechny zbytečné věci, které zde kdysi byly, jsou většinou vystěhovány na půdě.

Kalendář nad mou hlavou ke mně promlouvá známým hlasem, hlasem prchajícího času, abych tak řekl. Třetí únor. Veliká černá trojka se sraženou hlavou. Nepřipadá nikomu z vás trojka jako číhající, zlé zvíře? Všimněte si jen: ostrý zoban, nebezpečný dráp. Navykl jsem se dívat se na trojku jako na číslici zlého osudu. (Pošetilost?) Únor je velmi nepříjemný měsíc. Něco na poloviční cestě mezi zimou a jarem. Únor – špatně to zní, alespoň pro mé uši. Člověk neví, co se může v únoru zlého přihodit. Jsem přesvědčen, že jsem vstoupil do tohoto domu v špatný měsíc a v špatný den.